

Tantárgyi tematika

Tantárgy neve	Társadalombiztosítás alapjai
Neptun kódja:	BT3: TA
Képzés- tagozat:	személyügyi, munkaügyi és szociális igazgatási alapszak (BA) – levelező tagozat
Tantárgy kreditszáma:	4 kredit
Tantárgyfelelős:	Dr. Hoffman István egyetemi tanár
Tárgy oktatói	Dr. Gellérné Dr. Lukács Éva, adjunktus, Dr. Hoffman István egyetemi tanár, dr. Dombrowszky Borbála, PhD-hallgató, mb. előadó, dr. Pánczél Áron, vezető kormányfőtanácsos (PM), mb. előadó
Számonkérési forma:	írásbeli kollokvium (jelenléti on-line)
Erős előfeltétel:	nincs
Előadások tematikája: (2024/2025. tanév I. félév)	
1. előadás szept. 13. 13:45 – 15:15	A szociális ellátó rendszerek társadalmi rendeltetése, a tartalékképzés egyéni és kisközösségi formái. Az állam fellépése a szociálpolitikai szintéren. A szociális ellátások fogalma (<i>Hoffman István</i>)
2. előadás: szept. 27. 13:45-15:15.	Az állam által működtetett szociális ellátási rendszerek fő típusai: biztosítási, segélyezési és univerzális rendszerek fogalma és jellemzői (<i>Hoffman István</i>)
3. előadás: okt. 11. 14:45-16:15	Az állami rendszerek kialakulásának és fejlődésének néhány fontosabb állomása (<i>Dombrowszky Borbála</i>)
4. előadás: okt. 25. 14:45-16:15	A magyar társadalombiztosítási rendszer kialakulása és a fejlődés rövid története (<i>Hoffman István</i>)
5. előadás: nov. 8. 14:45-16:15	A magyar társadalombiztosítási rendszer általános jellemzői (<i>Hoffman István</i>)
6. előadás: nov. 22. 14:45-16:15	A társadalombiztosítási jogviszony jellemzői I. (alanyi hatály, tárgyi hatály, területi hatály, finanszírozási alapkérdések stb.) (<i>Pánczél Áron</i>)
7. előadás: dec. 6. 14:30-16:00	A társadalombiztosítási jogviszony jellemzői II. (alanyi hatály, tárgyi hatály, területi hatály, finanszírozási alapkérdések stb.) (<i>Gellérné Lukács Éva</i>)
Tananyag:	1. HOFFMAN István – GELLÉRNÉ LUKÁCS Éva: Bevezetés a társadalombiztosítási és szociális jogba. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2020. 2. Az előadásokon ismertetett jogszabályok 3. Előadásokon elhangzottak
Vizsgakövetelmények:	Számonkérés módja: írásbeli kollokvium a megadott tananyagból

Követelmények

1. Az állam fellépése a szociális ellátási rendszerek megszervezése színterén. A szociális ellátási rendszer alapvető jellegzetességei, fogalmának meghatározása; a társadalombiztosítás fogalma; A megélhetési zavarok elhárításának lehetséges szinterei (egyéni tartalékképzés, kisközösségi szociális támogatások különféle formái);
2. A biztosítási típusú szociális ellátórendszerek kialakulása, jellemzői, előnyei, hátrányai. (a Bismarck-i társadalombiztosítási rendszer sajátosságai)
3. A segélyezési típusú szociális ellátórendszerek kialakulása jellemző vonásai, előnyei, hátrányai. (Beveridge-terv és Új-Zéland-i modell)
4. Az állampolgári jogon járó szociális ellátórendszerek kialakulása, jellemzői, előnyei, hátrányai. (A svéd jóléti állam jellemzői)
5. A szociális ellátási rendszerek fejlődésének fő nemzetközi tendenciái a II. világháborút követő időszakban; A magyar társadalombiztosítási rendszer II. világháború utáni fejlődésének főbb állomásai.
6. A magyar szociális védelem első intézményeinek megjelenése, a magyar társadalombiztosítási rendszer kialakulásának és fejlődésének főbb állomásai 1950-ig.
7. A magyar társadalombiztosítási rendszer fejlődésének főbb állomásai 1950-től napjainkig.
8. Társadalombiztosítási alapelvek, fontosabb fogalmak. A társadalombiztosítási jogviszonyok néhány sajátos vonása. A társadalombiztosítási jog elhatárolása más jogágaktól.
9. A társadalombiztosítás irányítását, felügyeletét és igazgatását végző szervek rendszere és feladatai
10. A védett személyek köre a társadalombiztosításban: a biztosított személyek köre és a biztosításból kizárt személyek. A biztosítás szünetelése.
11. A társadalombiztosítás egyes ellátásaira jogosultak. Megállapodás alapján társadalombiztosítási jogosultságot szerzőkre vonatkozó szabályok.
12. A társadalombiztosítás és egyéb szociális ellátások finanszírozása: (finanszírozási alaptípusok, finanszírozás-technikai kérdések). A társadalombiztosítási járulékfizetésre vonatkozó általános szabályok, az ellátások fedezete. Járulékalapot nem képező jövedelem. Családi járulékkedvezményre vonatkozó főbb szabályok. Biztosítási kötelezettséggel nem rendelkezők járulékfizetése.
13. Felelősség és jogorvoslat a társadalombiztosítási ellátások és a családi támogatások tekintetében.
14. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet létrejötte és fejlődésének fő szakaszai, szervezeti felépítése és működése; A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet normáinak típusai és a normák végrehajtásának ellenőrzési mechanizmusa
15. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek a szociális biztonság minimális normáiról szóló 102. számú egyezményének (1952) főbb jellemzői
A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet ún. harmadik generációs minimum-standardjai

- A munkahelyi baleset és foglalkozási megbetegedések esetén nyújtandó ellátásokról szóló 121-es számú egyezmény (1964)
- A rokkantaknak, az időskorúaknak és a hátramaradt hozzátartozóknak nyújtandó ellátásokról szóló 128-as számú egyezmény (1967)
- Az orvosi, egészségügyi ellátásokról és a keresőképteleneknek nyújtott támogatásokról szóló 130-as számú egyezmény (1969)

16. Az Európa Tanács szociális tevékenysége: a revízió Európai Szociális Karta tartalma és fejlődése.

17. Kétoldalú szociálpolitikai egyezmények és egyéb szociálpolitikai megállapodások

- Szociálpolitikai egyezmények
- Hatályos szociális biztonságról szóló egyezmények
- Hatályos egészségügyi ellátási egyezmények

18. A szociális jogok megjelenése és fejlődése napjainkig az Európai Közösségben, a Közösségi szociális jog néhány alapvető vonása (az európai közösségi szociális jog fogalma, tárgya, közösségi hatáskörök a szociális jog szabályozásában).

19. A szociális biztonsági koordináció jogi alapjai (a koordináció hatálya, a szociális jogi koordináció fő feladatai és alapelvei);

20. Az egyes szociális biztonsági ágazatok koordinációjára vonatkozó EU-s előírások (betegségi és anyasági ellátások, időskor és halál esetén nyújtandó (nyug)ellátások, rokkantsági ellátások).

21. Az egyes szociális biztonsági ágazatok koordinációjára vonatkozó előírások az EU-ban, (munkahelyi balesetek és foglalkozási megbetegedések, haláleseti ellátások, munkanélküli ellátások, családi támogatások).